

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Talousarvio 2020 Taloussuunnitelma 2020–2022

Kuntajohtajakokous 15.11.2019
Seutuhallitus 27.11.2019
Yhtymäkokous 19.12.2019

SISÄLTÖ

YLEISPERUSTELUT.....	3
Yhteistyön perusta	3
Tulevaisuuden kaupunkiseutu	3
Rakennesuunnitelma 2040 ja MAL-sopimus	4
Seutuyhteistyön toimintaympäristö	4
Uudistuva maakunta	4
Väestönkehitys kaupunkiseudulla	5
Kuntien väestön ja työllisyyden kehityksen taulukot	6
Elinkeinojen ja työllisyyden kehitys	6
Kuntatalouden ja kansallisen talouden kehitys	6
Kaupunkiseudun kuntien kunnallisveroprosenttien kehitys	7
HYMY-hanke.....	7
Kansallinen MAL-verkosto	7
KUNTAYHTYMÄN TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2020	8
SEUTUYHTEISTYÖN MUUT TAVOITTEET 2020.....	9
Seutuyhteistyön yleinen kehittäminen	9
Muu seutuyhteistyö	10
HYMY-VERKOSTOHANKKEEN TAVOITTEET 2020.....	10
KANSALLISEN MAL-VERKOSTON TAVOITTEET 2020	11
TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	12
Talousarvion osat	12
Talousarvion tehtäväkokonaisuudet ja sitovuus	12
Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta	12
KÄYTTÖTALOUSOSA	13
Seutuyksikkö	13
HYMY-verkostohanke.....	15
Kansallinen MAL-verkosto	16
TULOSLASKELMAOSA	17
INVESTOINTIOSA.....	17
TALOUSSUUNNITELMA 2020–2022	19

YLEISPERUSTELUT

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä toimii kuntayhteistyötä toteuttavana organisaationa. Jäsenkuntia ovat Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi. Kuntayhtymän tehtävänä on edistää seutuyhteistyötä ja valmistella kunnille seudullisia ratkaisuehdotuksia yhteistyöhyötyjen konkretisoimiseksi.

Kuntayhtymä on perustettu huolehtimaan

- kuntayhteistyön yleisestä kehittämisestä
- kuntien välisen yhteistoiminnan kehittämisestä
- yhteisten suunnittelu- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta
- jäsenkuntien yhteisestä edunvalvonnasta
- aluepolitiikan toteuttamisesta osaltaan
- muista yhteisesti sovittavista seutuyhteistyöhön liittyvistä tehtävistä.

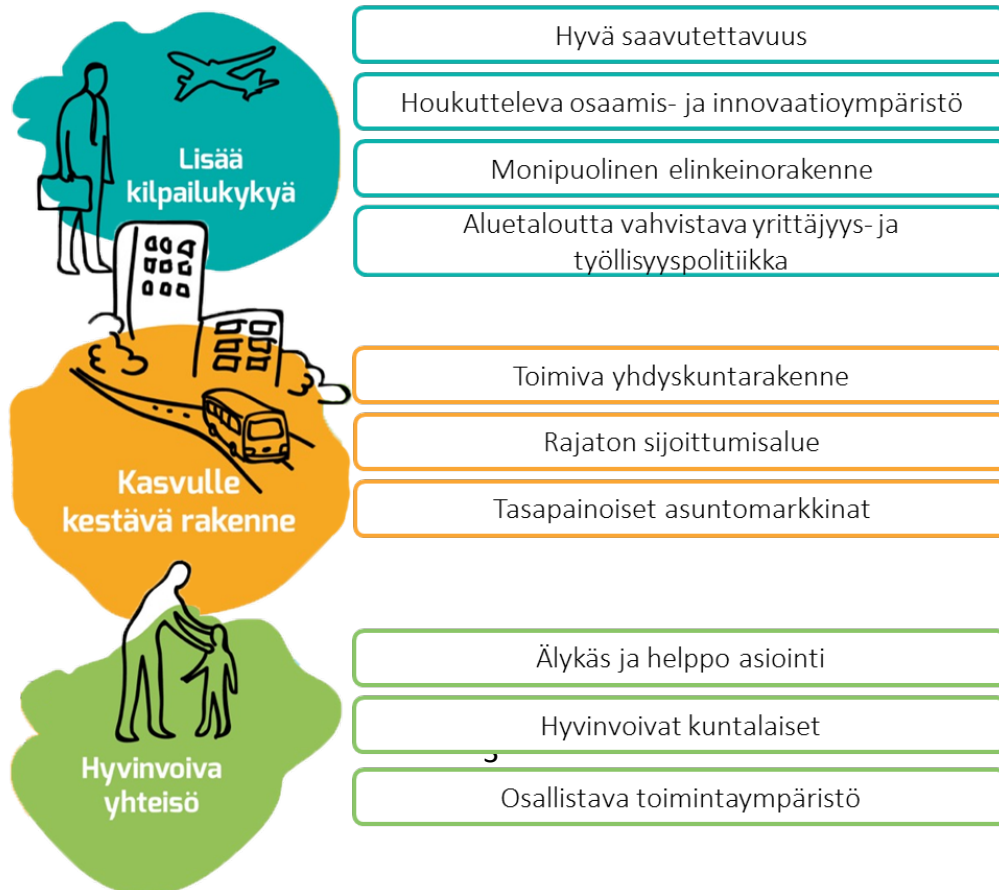
Yhteistyön perusta

Tulevaisuuden kaupunkiseutu

Jäsenkunnat hyväksyivät keväällä 2017 Tulevaisuuden kaupunkiseutu -seutustrategian ohjaamaan yhteistyötä seuraavan kymmenen vuoden aikajänteellä. Ensimmäisen toimenpiteitä täsmentävän toimeenpano-ohjelman jäsenkunnat hyväksyivät vuosille 2017-2020. Vuosittain toteutus konkretisoi kuntayhtymän talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa. Strategian päivitystyö käynnistyy 2020 tehtävällä arvioinnilla. Strategiassa visio, pääviestit ja tavoitteet on määritelty seuraavasti:

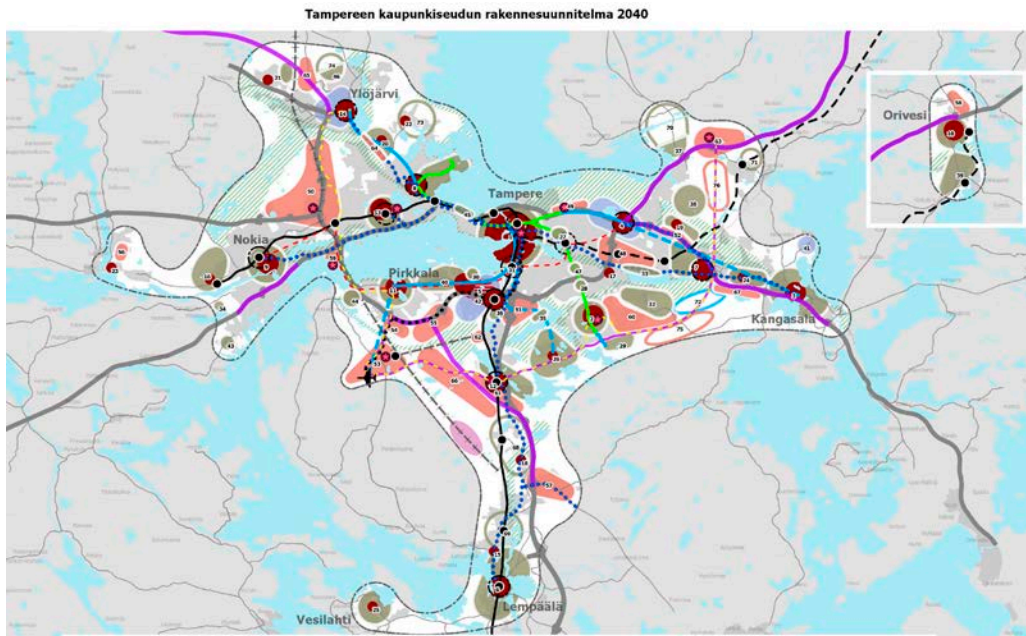
Tampereen kaupunkiseutu

yhdessä tekemisen edelläkävijä
kansainvälinen älykkään kasvun keskus

Rakennesuunnitelma 2040 ja MAL-sopimus

Kuntayhteistyötä ohjaa strategian lisäksi kaupunkiseudun valtuustojen 2015 hyväksymä Rakennesuunnitelma 2040. Se kuvaa kaupunkiseudun tavoitteellisen yhdyskuntarakenteen ja jaksottaa toteuttamisen eri vuosikymmenille. Rakennesuunnitelma ohjaa kuntien ja niiden eri toimialojen toimenpiteet yhteisen rakennevision suuntaan. Lopputuloksena on kilpailukykyisempi, yhtenäisempi ja kestävä kasvun kaupunkiseutu. Rakennesuunnitelman päivitys käynnistyy teemakokouksilla vuoden 2020 aikana.

MAL-sopimuksella konkretisoidaan rakennesuunnitelman lähivuosien toimenpiteet. Sopimus on osa valtion ja suurten kaupunkiseutujen yhteistyömenettelyä, jonka kolmas kausi päättyy 2019. MAL-sopimus on myös kuntien keskinäinen sopimus yhteen sovitettavista asioista. Seuraavan kauden valmistelut ovat meneillään ja uusi sopimusehdotus vuosille 2020-2023 valmistuu vuoden 2019 loppuun mennessä.

Seutuyhteistyön toimintaympäristö

Talousarviovuosi 2020 on kuntayhtymän 14. toimintavuosi. Seutuyksikön perusrahoitus ja henkilöstöresurssit ovat olleet vakiintuneella noin miljoonan euron tasolla viimeiset vuodet. Vuoden 2020 talousarvio on laadittu vakiintuneen toiminnallisen tason mukaisena siten, että on huomioitu jäsenkuntien tahto maksuosuuksien alentamisesta.

Uudistuva maakunta

Sipilän hallitusohjelman mukainen pitkään valmisteltu maakuntaudistus kariutui keväällä 2019. Rinteen hallitusohjelmassa maakuntaudistuksesta on kirjattu: ”Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut turvataan 18 maakunnan pohjalta. Uudistuksessa maakunnista tehdään monialaisia.” Kir-

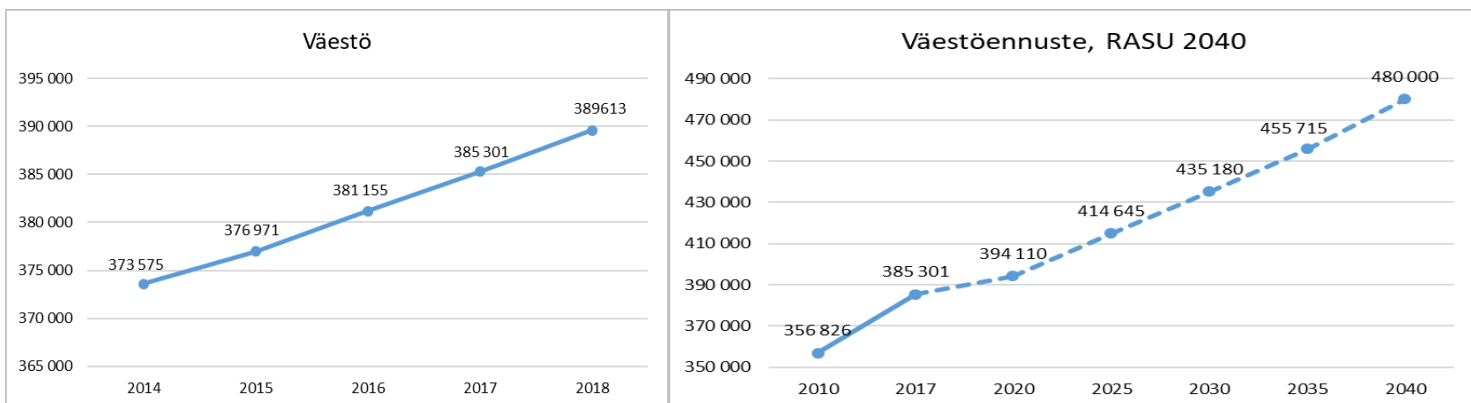
jauksen tarkempi merkitys ja käytännön toteuttaminen selvinnee vuoden 2019 loppuun mennessä. Seutustrategian mukaisesti kuntayhtymä huolehtii hyvästä yhdyspinnasta maakuntaan ja mahdolliseen maakuntaudistukseen.

Väestönkehitys kaupunkiseudulla

Kaupungistuminen pitää yllä kaupunkiseudun väestönkasvua. Keskuskaupungin vetovoima on jatkunut, mutta myös kehyskunnat jatkavat kasvuaan. Kasvuvoima ei tavoita kuitenkaan kaikkia seudun kuntia. Kaupunkiseudun väkiluku oli vuoden 2018 lopussa 389 613 henkilöä, jossa on kasvua 4 312 asukasta (1,1 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Tampereen kasvu oli 3 386 asukasta ja kehyskuntien 926 asukasta.

Vuoden 2019 alusta syyskuun loppuun kaupunkiseudun kasvu on ollut 3 706 asukasta, joka vastaa 1,0 %:n kasvua. Kasvun odotetaan jatkuvan tämän suuntaisena vuonna 2020, jolloin RASUn ennusteen mukaan kaupunkiseudulla olisi 394 110 asukasta. Tämä ylittyyne sillä syyskuun 2019 lopussa kaupunkiseudulla asukkaita on jo yhteensä 393 319.

Tilastokeskuksen syyskuussa 2019 julkaiseman väestöennusteen mukaan kaupunkiseudulla siirrytään hidastuvaan väestön kasvuun 2020-luvun aikana. Väestöennusteen tarpeellinen tarkastaminen on osa rakennesuunnitelman päivittämistä.

Syyskuun 2019 lopussa työttömyystilanne kaupunkiseudulla (9,2 %) oli edelleen koko maata (8,6 %) heikompi. Tampereen kaupunkiseudulla työttömyysaste oli vähän korkeampi kuin Pirkanmaalla (8,8 %). Kaupunkiseudun työttömyystilanne on pysynyt lähes ennallaan. Vuoden 2018 syyskuun lopussa työttömyysaste oli 8,7 %.

Kuntien väestön ja työllisyyden kehityksen taulukot

Väestö 1.1.

Työttömyysaste-% syyskuussa

	2018	2019	Muutos	Muutos %		2018	2019	muutos%
Kangasala	31 437	31 676	239	0,80 %	Kangasala	6,0	6,7	0,7
Lempäälä	22 829	23 206	377	0,40 %	Lempäälä	5,5	6,3	0,8
Nokia	33 322	33 527	205	0,30 %	Nokia	7,3	8,1	0,8
Orivesi	9 285	9 221	-64	-0,30 %	Orivesi	7,3	7,8	0,5
Pirkkala	19 237	19 368	131	0,40 %	Pirkkala	5,9	5,5	-0,4
Tampere	231 853	235 239	3 386	1,60 %	Tampere	10,3	10,8	0,5
Vesilahti	4 460	4 393	-67	0,00 %	Vesilahti	5,5	5,5	0,0
Ylöjärvi	32 878	32 983	105	0,20 %	Ylöjärvi	5,9	5,9	0,0
Kaupunkiseutu	381 155	385 301	4 146	1,10 %	Kaupunkiseutu	8,7	9,2	0,5

Elinkeinojen ja työllisyyden kehitys

Pirkanmaan ja kaupunkiseudun talous ovat kasvaneet viime vuosina ja vuoden 2018 aikana kasvu edelleen jatkui (liikevaihto + 6,6%). Kasvua on syntynyt kaikilla toimialoilla. Erityisesti teknologia-teollisuus kasvoi vahvasti (8,2 %). Yritysten odotukset ovat optimistiset vuoden loppuun ja vuodelle 2020. Kaupunkiseudun vetovoima, kasvava väestö ja isot julkiset investoinnit luovat pohjan yritysten menestymiselle. Elinkeinoelämän näkymät vuodelle 2020 ovat varovaisen positiiviset.

Kuntatalouden ja kansallisen talouden kehitys

Valtionvarainministeriön kuntatalouskatsauksen mukaan kuntatalous heikkeni vuonna 2018, mutta kuntatalouden tulos pysyi lievästi positiivisena. Kuntatalouden vuosikatteen heikkeneminen johtui ennen kaikkea kuntien toimintakatteen heikkenemisestä sekä verotulojen vähenemisestä poikkeuksellisen hyvän edellisvuoden jälkeen. Kuntatalouden kehitysarvion perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino pysyy mittavana vuosina 2020–2023. Kuntatalouden toimintakuluja kasvattaa erityisesti väestön ikärakenteen muutos. Maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen vuoksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvupaine kohdistuu kuntatalouteen. Kuntatalouden menopaineita lisäävät lähivuosina myös ansiotason ennakoitu nousu sekä mittavat rakennus- ja infrainvestoinnit.

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen mukaan Suomi on syksyllä 2019 edelleen talouskasvun uralla, jota ylläpitää kotimainen kysyntä ansiotason nousun ja korkean työllisyyden turvin. Epävarma ulkoinen ympäristö kuitenkin hidastaa kasvua. Kaikkiaan maailmantalouden kasvu hidastuu, joka vaikuttaa mm. kotimaan investointien tasoon.

Julkisen talous on velkaantunut noususuhdanteekin aikana ja alijäämä kasvaa lähivuosina. Julkisen sektorin on edelleen tavoiteltava korkeaa työllisyyttä ja tuottavuuden kasvua. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon menot ylittävät edelleen lähivuosina tulot.

Kaupunkiseudun kuntien kunnallisveroprosenttien kehitys

	2017	2018	2019	2020	Muutos 2019- 2020
Kangasala	21,00	21,00	21,00	21,00	0,00
Lempäälä	20,50	20,50	20,50	20,50	0,00
Nokia	20,00	20,50	20,50	21,00	0,50
Orivesi	22,25	22,00	22,00	22,00	0,00
Pirkkala	20,00	20,00	20,00	20,50	0,00
Tampere	19,75	19,75	19,75	20,25	0,50
Vesilahti	21,50	21,50	21,50	22,00	0,50
Ylöjärvi	20,50	20,50	20,50	20,50	0,00

HYMY-verkostohanke

Kuntayhtymä hallinnoi HYMY-verkostohanketta, jonka tarkoituksena on hyvinvointiympäristön mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen. Tavoitteena on väestön terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointi ja terveyserojen kaventaminen kehittämällä kuntien hyvinvointijohtamisen tiedollista taustaa ja tukemalla kuntien hyvinvointijohtamisen kehittämistyötä. Hankkeessa ovat Tampereen kaupunkiseudun lisäksi mukana Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupungit. Hanke rahoitetaan Terveyden ja Hyvinvoinnin laitoksen terveyden edistämisrahoituksella.

Kansallinen MAL-verkosto

Kuntayhtymän hallinnoima kansallinen MAL-verkosto toimii kaupunkiseutujen ja ministeriöiden välisenä yhteistyöalustana. Verkoston toiminta perustuu kansalliseen kaupunkipolitiikkaan ja jäsenseutujen tarpeisiin. Mukana on 18 kaupunkiseutua eri puolilta Suomea. Rahoittajina toimivat verkostoon kuuluvien jäsenalueiden lisäksi YM, Liikennevirasto, Suomen Kuntaliitto ja ARA.

KUNTAYHTYMÄN TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2020

Jäsenkunnat hyväksyivät keväällä 2017 Tulevaisuuden kaupunkiseutu -strategian ja sen toteutusohjelman, jotka ohjaavat tavoitteiden asettamista vuodelle 2020. Tavoitteissa on huomioitu myös rakennesuunnitelman 2040 ja MAL- sopimuksen toteuttaminen.

Toiminnalliset tavoitteet esitetään seutustrategian pääviestien mukaisesti. Lisäksi kuvataan seutuyhteistyön yleinen kehittäminen, sekä HYMY-verkostohankkeen ja kansallisen MAL-verkoston painopisteet 2020.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020

Lisää kilpailukykyä: Vahvistamme kansainvälistymistä elinvoiman lisäämiseksi. Edistämme monipuolista osaamista ja uusia työmahdollisuuksia. Toimenpiteitä suunnataan hyvän saavutettavuuden, houkuttelevan osaamis- ja innovaatioympäristön, monipuolisen elinkeinorakenteen sekä aluetaloutta vahvistavan yrittäjyys- ja työllisyyspolitiikan edistämiseen.

1. Vaikutetaan kaupunkiseudun saavutettavuuteen edunvalvonnalla, ohjaamalla saavutettavuusohjelmaa ja osallistamalla kansalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun.
2. Parannetaan elinkeinopolitiikan ja yhdyskuntasuunnittelun vuorovaikutusta jatkamalla Rajaton Seutu -työskentelyä.

Kasvulle kestävä rakenne: Edistämme väestönkasvua ja hyödynnämme kaupungistumista. Lisäämme seudun houkuttelevuutta asuin- ja toimintaympäristönä. Käytämme resursseja viisaasti ja hillitsemme ilmastonmuutosta. Toimenpiteitä suunnataan toimivan yhdyskuntarakenteen edistämiseen, rajattoman sijoittumisalueeseen ja tasapainoisten asuntomarkkinoiden edistämiseen.

3. Hyväksytään MAL4-sopimus ja sen toteutusohjelma sekä MAL3-sopimuksen seuranta.
4. Suunnitellaan Rakennesuunnitelman 2040 päivitystyö.
5. Päivitetään asuntopoliittinen ohjelma.
6. Käynnistetään seudullinen kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma 2.0.
7. Koordinoidaan MAL-sopimuksen pienten infra-hankkeiden suunnittelu- ja toteutusjärjestystä.
8. Vaikutetaan MRL-uudistuksen valmisteluun ja kansalliseen keskusteluun.
9. Tuetaan Hiilineutraali Tampereen seutu 2030 -tiekarttojen käyttöönottoa kunnissa.
10. Käynnistetään kestävien hankintaperiaatteiden valmistelu.

Hyvinvoiva yhteisö: Uudistamme palveluja digitalisaation ja kokeilujen avulla. Korostamme kuntalaisten hyvinvointia ja yhdessä tekemistä yhteisömme menestystekijänä. Toimenpiteitä kohdistetaan helpon asioinnin ja toimijoiden aktiivisuuden edistämiseen.

11. Arvioidaan HypaInfra-kehittämishjelma ja ohjelmoidaan uuden valmistelu.
12. Käynnistetään varhaiskasvatuksen ja perusopetusyksiköiden piha-alueiden kehittämistyö osana oppimisympäristön kehittämistä.
13. Toteutetaan kysely seudun asukkaille rakennetun ympäristön koetusta hyvinvoinnista.
14. Jatketaan tilojen hallintaan ja varaamiseen tarkoitetun seudullisen sovelluksen kehittämistä ja liitetään työhön kuntien taustaprosessien kehittäminen.
15. Käynnistetään seudullisesti yhtenäisemmän esi- ja alkuopetuksen kokonaisuuden rakentaminen.
16. Valmistellaan segregatiokehityksen hallintaa tukevan hyvinvointi-indeksin seudullinen käyttöönotto.
17. Laaditaan Seutuliike -ohjelman jatkoksi arkiliikkumisen edistämisen seudullinen yhteistyösuunnitelma.
18. Jatketaan seutuvertailujen laatimista ja kehittämistä ja valmistellaan uusi lukiokoulutuksen seutuvertailu.
19. Jatketaan seutureittien ja virkistysalueiden kehittämistä toimenpidesuunnitelman pohjalta.
20. Edistetään kuntien satamainfraan kehittämistä valmistelemalla työtä tukeva seudullinen toimintamalli.

SEUTUYHTEISTYÖN MUUT TAVOITTEET 2020

Seutuyhteistyön yleinen kehittäminen

Seutuyhteistyön keskeinen ohjaus tapahtuu seutustrategian kautta.

21. Arvioidaan seutustrategia.
22. Lisätään seutuyhteistyön tunnettuutta ja vaikuttavuutta viestinnän keinoin ja päivitetään kotisivut.
23. Kehitetään seudullista vaikuttamistyötä osana edunvalvontayhteisön toimintaa.
24. Huolehditaan seututoimiston henkilöstön työhyvinvoinnista.
25. Lisätään seudullista tietotuotantoa yhteistyökumppaneiden kanssa.

Muu seutuyhteistyö

Seudullisesti edistetään joukkoliikenteen, tietohallinnon yhteistyötä ja elinkeinojen kilpailukykyä sekä seudun saavutettavuutta. Operatiivisina toimijoina ovat Tampereen kaupungin seudullinen joukkoliikenne yksikkö ja -lautakunta, seudullinen tietohallinnon johtoryhmä ja Business Tampere Oy.

Vuosittavoitteensa kukin toimija hyväksyy itse. Huomiota kiinnitetään siihen, miten toimijoiden tavoitteet toteuttavat myös seutustrategiaa. Vuoden 2020 yhdistäviä teemoja ovat seutustrategian arviointi yhdessä seudullisten toimijoiden kanssa, kaupunkiseudun ulkoisen ja sisäisen saavutettavuuden edistäminen ja tiivistyvä edunvalvontayhteistyö.

Kaupunkiseudun saavutettavuutta, seudullisen joukkoliikenteen, Business Tampereen ja tietohallinnon toimintaa käsitellään vuosittain kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa.

HYMY-VERKOSTOHANKKEEN TAVOITTEET 2020

HYMY-hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen verkostohankkeessa edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia ja kavennetaan hyvinvointi- ja terveyseroja monialaisen kaupunkisuunnittelun keinoin. Hankkeessa laajennetaan kuntien tietopohjaa sekä parannetaan strategisen hyvinvointijohtamisen ja MALPE-suunnittelun valmiuksia. Hanke saa avustusta sosiaali- ja terveysministeriön myöntämästä terveyden edistämisen määrärahasta.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi HYMY-hanketta. Verkostohankkeen muut jäsenet ovat Kuopion, Lahden ja Jyväskylän kaupungit kansallisen MAL-verkoston vastatessa sidosryhmätyöstä. Hanketta ovat sparraamassa kaupunkien hyvinvointityön ja kaupunkikehittämisen asiantuntijat sekä asiantuntijalaitokset (THL, Kuntaliitto, ympäristöministeriö ja yliopistot). Hankkeessa kehitetään rakennetun ympäristön indikaattoreja kuntien laajaan hyvinvointikertomukseen sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun tueksi. Hyvinvointiympäristön paikkatietomenetelmät ja laadulliset analyysit tarkastelevat ympäristöä hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta, tuottavat tietoa eri mittakaavatasoilla ja toimivat vaikutusarvioinnin välineenä. HYMY-kunnat uudistavat kuntien perinteisiä hyvinvointijohtamisen käytäntöjä kohti aidosti monialaista, vaikuttavaa ja strategista hyvinvointijohtamista.

HYMY-hanke keskittyy vuonna 2020 edellisenä syksynä aloitettuun rakennetun ympäristön indikaattorityöhön mallintamalla verkostokaupunkien rakennetun ympäristön hyvinvointitekijät kartalle seutu- ja kuntatasolla. Keväällä 2020 jatketaan tarkempiin alueellisiin ja laadullisiin analyysihin. Loppuvuonna 2020 keskitytään hyvinvointijohtamisen ja vaikutusarvioinnin kehittämiseen ja valmistaudutaan kuntien seuraavan laajan hyvinvointikertomuksen laadintaan.

Toiminta jakaantuu vuonna 2020 kehittämiskokonaisuuksiin:

- Talvella 2020 hankkeessa laaditaan paikkatietoanalyysit Suomen ympäristökeskuksen johdolla rakennetun ympäristön hyvinvointitekijöistä seutu- ja kuntatasolla.
- Keväällä 2020 keskitytään Alueellisen hyvinvointiympäristön laadun arviointimallin luomiseen. Malli on kaksiosainen ja pitää sisällään ympäristön monipuolisuuden ja laadun arvi-

ointikriteeristön ja arviointimallin ympäristön hyödyntämisestä ja liikkumisesta kaupunkitilassa. Työn tuottaminen konsultilla on ehdollinen THL:n hyväksymiselle.

- Keväällä 2020 jatketaan yliopistoyhteistyötä TRE3-yliopiston kanssa.
- Kesällä 2020 palkataan korkeakouluharjoittelija, ohjausryhmä päättää tehtävänannosta myöhemmin
- Keväällä/syksyllä 2020 järjestetään kaikille avoin HYMY-sparrausryhmän tapaaminen/miniseminaari, joka palvelee seuraavan laajan hyvinvointikertomuksen tietopohjan kokoamista ja hyvinvointijohtamisen käytäntöjen kehittämistä

KANSALLISEN MAL-VERKOSTON TAVOITTEET 2020

Kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi MAL-verkostoa. Mukana on valtio-osapuoli, 18 jäsenseutua sekä Kuntaliitto. Työllä tuetaan jäsenyhteisöjen MALPE-suunnittelua ja kaupunkiseutujen kehittämistyötä sekä kaupunkipolitiikan toteutusta. MAL-verkoston toimintaa ohjaa ministeriöedustajista, Kuntaliitosta, Väylästä, Traficomista, Arasta, Aallosta ja seitsemästä kaupunkiseutuedustajasta koottu ohjausryhmä.

MAL-verkoston asiasisällöt painottuvat 2020 seuraaviin strategisiin painotuksiin:

- Elävät asemanseudut
- Asuminen ja asuinympäristöt
- Liikenne ja kestävä liikkuminen
- Ihmislähtöinen ja älykäs yhdyskuntasuunnittelu

Läpäisevinä teemoina ovat vähähiilisyys, digitalisaatio, sopimusmenettelyt ja kv-mallit.

Toiminta jakaantuu vuonna 2020 kehittämiskokonaisuuksiin:

- Verkoston perustoiminta (koko vuosi 2020)
- Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) -hankkeen jatkototeutus ”Tulevaisuuden kaupunkiseudut - Elinvoimakunnat ja resurssiviisas yhdyskunta kaupungistuvassa Suomessa” (tammikuu - huhtikuu 2020)
- Aalto konsortion Yhtä jalkaa -hanke (tammi-kesäkuu 2020)
- HYMY -hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen- verkostohanke (koko vuosi 2020)

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Talousarvion osat

Kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän talousarvio muodostuu yleisperusteluista, toiminnallisista tavoitteista, käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta.

Käyttötalousosassa kuvataan kuntayhtymän varsinaista toimintaa. Käyttötalousosassa yhtymäkokous hyväksyy kuntayhtymän eri tehtäväkokonaisuuksille meno- ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kuntayhtymän tilikauden tulorahoitus riittää käyttömenoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosa sisältää kuntayhtymän investointisuunnitelmat talousarvio- ja taloussuunnitelma-
vuosille.

Rahoitusosassa esitetään kuntayhtymän käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama kassavirta, eli varsinaisen toiminnan kassavirta. Rahoitusosaan merkitään myös antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvioidaan talousarvion vaikutusta maksuvalmiuteen.

Talousarvion tehtäväkokonaisuudet ja sitovuus

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymällä on kolme tehtäväkokonaisuutta: seutuyksikkö, HY-MY-verkostohanke ja MAL-verkosto. Näiden nettobudjetoidun talousarvion toimintakate on yhtymäkokoukseen nähden sitova.

Talousarviossa esitetään toiminnalliset tavoitteet talousarviovuodelle. Tavoitetasot ovat yhtymäkokoukseen nähden sitovia.

Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan kuntayhtymän tasolla toteutettavalla raportoinnilla. Raportoinnilla seurataan sekä taloudellisen tuloksen että toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Taloudellisen tuloksen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan yhtymäkokoukselle kerran talousarviovuoden aikana.

Tavoitetasojen toteutumisesta raportoidaan seutuhallitukselle kerran talousarviovuoden aikana ajanjaksolta 1-8. Talouden toteutumisesta seutuhallitukselle toimitetaan talousarviovuodelta raportit ajanjaksoilta 1-4 ja 1-8. Koko vuoden raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Seutuyksikkö

Seutuyksikön henkilöstömenot muodostuvat 8 henkilön palkka- ja henkilösivukuluista. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen varaudutaan vuosittain. Seutuyksikköön on budjetoitu myös seutuhallituksen, yhtymäkokouksen ja tarkastuslautakunnan kokouspalkkiot ja ansiomenetykskorvaukset. Vuosittain varaudutaan 1-2 korkeakouluharjoittelijan palkkaamiseen. Henkilöstömenot on budjetoitu siten, että ne vastaavat laskennallisesti kunnallisen työehtosopimuksen tasoa ja ennakkoon ilmoitettuja sosiaalisivukulujen muutoksia.

Palvelujen ostot muodostuvat ICT-palveluista, posti- ja telepalveluista, kirjanpidon, maksuliikenteen ja palkanlaskennan palveluista, sekä painatuksiin, ilmoituksiin ja viestintään liittyvistä palveluista. Palvelujen ostoissa ovat mukana myös seutuyksikön henkilöstön matkustukseen ja koulutukseen liittyvät kulut sekä erilaisten tapahtumien, mm. seutufoorumin ja seutupäivän, järjestämiseen liittyvät kulut. Palvelujen ostoihin on budjetoitu 125 000 euron sitomaton hankeraha, jolle seutujohtaja hyväksyy käyttösuunnitelman. Rahalla hankintaan lisäosaamista seutuyhteistyöhön, ja varaudutaan mm. määräaikaisen paikkatietoasiantuntijan palkkaan ja osaamisen kehittämiseen.

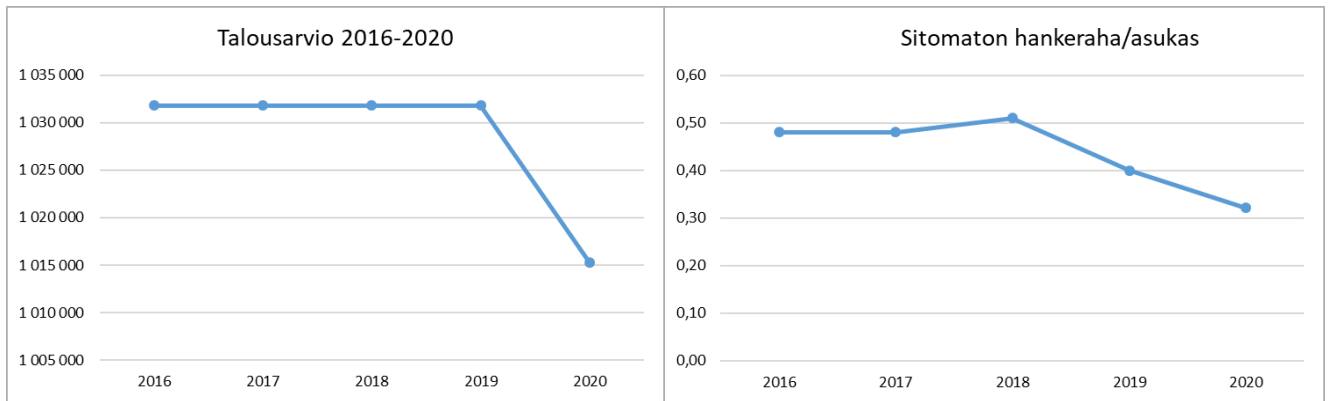
Aine-, tarvike-, tavara-, ja muut menot muodostuvat seutuyksikön tarvitsemista käyttökulutustavaroista.

Toimitilavuokra on budjetoitu käytettyjen neliöiden mukaan.

Seutuyksikön toimintatuotot muodostuvat jäsenkuntien asukasmäärän suhteessa laskutettavista maksuosuuksista ja ympäristöministeriön maksamasta avustuksesta segregaaation ennalta ehkäisyn hankkeelle. Vuoden 2020 talousarvio on seutuyksikön osalta laadittu siten, että kuntien maksuosuudet laskevat kaikkiaan 16 700 euroa (1,6 %).

Kuntien maksuosuuksien kehitys

Kuntayhtymä on vastannut kiristyneen kuntatalouden haasteisiin, ja kuntien maksuosuudet on omistajaohjauksen mukaisesti pidetty samalla tasolla vuodesta 2015 lähtien ja vuodelle 2020 ne laskevat 1,6 %. Täten yleinen kustannusten nousu on jouduttu kattamaan supistamalla hankerahaa. Toiminnan käynnistyessä hankerahan tavoitetaso oli 1 euro/asukas. Vuonna 2020 sitä on 0,32 euroa/asukas.

Tuloslaskelma seutuyksikkö TA 2020

SEUTUYKSIKKÖ	TAE 2019	TAE 2020	muutos	
			muutos €	%
Myyntitulot/kunnat	1 031 800,00	1 015 100,00	-16700,00	-1,62
Muut tuet ja avust.	0,00	30 000,00	30000,00	0,00
Tulot yht.	1 031 800,00	1 045 100,00	13300,00	1,29
Palkat ja palkkiot	519 000,00	549 000,00	30000,00	5,78
Sivukulut	89 500,00	95 400,00	5900,00	6,59
Henk.kulut yht.	608 500,00	644 400,00	35900,00	5,90
Palvelujen ostot	361 700,00	340 000,00	-21700,00	-6,00
Vuokrat	47 100,00	48 700,00	1600,00	3,40
Tarv., yms.	8 500,00	9 000,00	500,00	5,88
Kaluston hankinta	6 000,00	3 000,00	-3000,00	-50,00
Menot yht.	1 031 800,00	1 045 100,00	13300,00	1,29
Toimintakate	0	0		

HYMY-verkostohanke

Kuntayhtymä hallinnoi HYMY-verkostohanketta, jonka tarkoituksena on hyvinvointiympäristön mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen. Tavoitteena on väestön terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointi ja terveyserojen kaventaminen kehittämällä kuntien hyvinvointijohtamisen tiedollista taustaa ja tukemalla kuntien hyvinvointijohtamisen kehittämistyötä. Hankkeessa ovat Tampereen kaupunkiseudun lisäksi mukana Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupungit. Hanke rahoitetaan Terveyden ja Hyvinvoinnin laitoksen terveyden edistämisrahoituksella.

HYMY-verkostohankkeen henkilöstömenot muodostuvat hankkeelle budjetoiduista projektipäällikön ja mahdollisen muun tarpeellisen henkilöstön palkka- ja henkilösivukuluista. Palvelujen ostot muodostuvat mm. ICT-palveluista, posti- ja telepalveluista, kirjanpidon, maksuliikenteen ja palkanlaskennan palveluista, sekä painatuksiin, ilmoituksiin ja viestintään liittyvistä palveluista. Palvelujen ostoissa ovat mukana myös henkilöstön matkustus- ja koulutuskulut sekä erilaisten tapahtumien järjestämiseen liittyvät kulut ja konsulttipalkkiot. Aine-, tarvike-, tavara- ja muut menot muodostuvat käyttökulutustavaroista. Toimitilavuokra on budjetoitu käytettyjen neliöiden mukaisessa suhteessa.

Tuloslaskelma HYMY-verkostohanke TA 2020

HYMY	TAE 2019	TAE 2020	muutos €	muutos %
Myyntitulot	132 000,00	139 000,00	7000,00	5,30
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulot yht.	132 000,00	139 000,00	7000,00	5,30
Palkat ja palkkiot	70 560,00	72 000,00	1440,00	2,04
Sivukulut	14 700,00	15 000,00	300,00	2,04
Henk.kulut yht.	85 260,00	87 000,00	1740,00	2,04
Palvelujen ostot	37 500,00	42 500,00	5000,00	13,33
Vuokrat	7 280,00	7 500,00	220,00	3,02
Tarv., yms.	1 960,00	2 000,00	40,00	2,04
Kaluston hankinta	0,00	0,00	0,00	0,00
Menot yht.	132 000,00	139 000,00	7000,00	5,30
Toimintakate	0	0		

Kansallinen MAL-verkosto

Kansallinen MAL-verkosto tukee seutujen yhdyskuntarakenteen suunnittelua kehittämällä MALPE-ohjauskeinoja, -suunnitteluprosesseja ja toteutuksen välineitä sekä levittämällä hyviä käytäntöjä. Toimintatapoina ovat työpajat, asiantuntijaseminaarit ja kehityshankkeet. Kuntayhtymä on verkoston isäntäorganisaatio, mutta verkoston rahoitus perustuu kokonaisuudessaan jäsenalueiden maksuihin ja muiden organisaatioiden, mm. miniteriöt, maksamiin avustuksiin. MAL-verkostolla ei ole vaikutusta kuntayhtymän tuloksen muodostumiseen.

MAL-verkoston henkilöstömenot muodostuvat projektipäällikön ja erikoissuunnittelijan palkka- ja henkilösivukuluista. Palvelujen ostot muodostuvat mm. ict-palveluista, posti- ja telepalveluista, kirjanpidon, maksuliikenteen ja palkanlaskennan palveluista, sekä painatuksiin, ilmoituksiin ja viestintään liittyvistä palveluista. Palvelujen ostoissa ovat mukana myös henkilöstön matkustus- ja koulutuskulut sekä erilaisten tapahtumien järjestämiseen liittyvät kulut ja konsulttipalkkiot. Aine-, tarvike-, tavara- ja muut menot muodostuvat käyttökulutustavaroista. Toimitilavuokra on budjetoitu käytettyjen neliöiden mukaisessa suhteessa.

AIKO-ohjelma jatkuu vielä huhtikuun 2020 loppuun.

Tuloslaskelma MAL-verkosto TA 2020

MAL-VERKOSTO	TAE 2019	TAE 2020	muutos €	muutos %
Myyntitulot	226 800,00	259 000,00	32200,00	14,20
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulot yht.	226 800,00	259 000,00	32200,00	14,20
			-	
Palkat ja palkkiot	118 900,00	104 000,00	14900,00	-12,53
Sivukulut	21 100,00	19 500,00	-1600,00	-7,58
			-	
Henk.kulut yht.	140 000,00	123 500,00	16500,00	-11,79
Palvelujen ostot	69 500,00	118 500,00	49000,00	70,50
Vuokrat	15 200,00	15 000,00	-200,00	-1,32
Tarv., yms.	2 100,00	2 000,00	-100,00	-4,76
Kaluston hankinta	0,00	0,00	0,00	0,00
Menot yht.	226 800,00	259 000,00	32200,00	14,20
Toimintakate	0	0		

TULOSLASKELMAOSA

Kuntayhtymän yhdistetystä tuloslaskelmasta käy ilmi, että vuoden 2020 talousarvio on menojen ja tulojen osalta saman suuruinen. Vuoden 2020 talousarviolla ei ole merkittävää vaikutusta kuntayhtymän taloudelliseen tilanteeseen tai maksuvalmiuteen.

Tuloslaskelma kuntayhtymä yhteensä TA 2020

KUNTAYHTYMÄ	TAE 2019	TAE 2020	muutos €	muutos %
Myyntitulot	1 390 600,00	1 443 100,00	52500,00	3,78
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulot yht.	1 390 600,00	1 443 100,00	52500,00	3,78
Palkat ja palkkiot	708 460,00	725 000,00	16540,00	2,33
Sivukulut	125 300,00	129 900,00	4600,00	3,67
Henk.kulut yht.	833 760,00	854 900,00	21140,00	2,54
Palvelujen ostot	468 700,00	501 000,00	32300,00	6,89
Vuokrat	69 580,00	71 200,00	1620,00	2,33
Tarv., yms.	12 560,00	13 000,00	440,00	3,50
Kaluston hankinta	6 000,00	3 000,00	-3000,00	0,00
Menot yht.	1 390 600,00	1 443 100,00	52500,00	3,78
Toimintakate	0	0		

INVESTOINTIOSA

Poistojen alaiset investoinnit Tampellan toimitiloihin päättyivät vuonna 2019. Kuntayhtymällä ei ole investointeja vuosina 2020-2022

Investointimenot euroa	TA 2019	TAE 2020	TASU 2021	TASU 2022
	7200	0	0	0

RAHOITUSOSA

Seutuyksikön tulorahoitus kertyy jäsenkuntien maksuosuuksista ja ympäristöministeriön vuodelle 2020 myöntämästä hankeavustuksesta. Tulorahoituksella katetaan kaikki käyttömenot. Seutuyksikön vuosikate on nolla. Jäsenkuntien maksuosuudet laskevat 1,6% vuodelle 2020.

väestö 31.12.2018	TAE 2020		TAE 2019	muutos	muutos	
	%	Yhteensä	Yhteensä	euroa	%	
Yhteensä	389 613	100	1 015 100	1 031 800	-16 700	-1,6
Kangasala	31 676	8,1	82 829	84 185	-1 356	-1,6
Lempäälä	23 206	6,0	60 149	61 134	-985	-1,6
Nokia	33 527	8,6	87 796	89 233	-1 438	-1,6
Orivesi	9 221	2,4	24 464	24 864	-401	-1,6
Pirkkala	19 368	5,0	50 685	51 515	-830	-1,6
Tampere	235 239	60,4	610 878	620 878	-10 000	-1,6
Vesilahti	4 393	1,1	11 751	11 943	-192	-1,6
Ylöjärvi	32 983	8,5	86 626	88 044	-1 418	-1,6

Kuntayhtymän kokonaistalous ja vuoden 2020 rahoitus on suunniteltu niin, että sillä ei ole vaikutusta kuntayhtymän maksuvalmiuteen eikä kokonaistaloudelliseen tilanteeseen. Kokonaistaloudessa ovat seutuyksikön lisäksi HYMY-verkostohanke ja MAL-verkosto tehtäväkokonaisuudet, joiden kaikki käyttömenot katetaan näiden omarahoituksella. Näiden tehtäväkokonaisuuksien vuosikate on nolla.

Rahoituslaskelma vuosille 2019–2022

	TA 2019	TA 2020	TASU 2021	TASU 2022
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
tulorahoituksen vuosikate	0	0	0	0
investoinnit	-7 200	0	0	0
Rahoitustoiminnan kassavirta				
lainakannan muutokset	0	0	0	0
omanpääoman muutokset	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-7 200	0	0	0

TALOUSSUUNNITELMA 2020–2022

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän vakiintuneen toimintavolyymin mukaisesti on laadittu taloussuunnitelma kaudelle 2020–2022. Mikäli seutuyhteistyön vakiintuneeseen toimintatapaan tai kuntayhtymän hallinnoimiin hankkeisiin arvioidaan tarvittavan muutoksia, huomioidaan ne erikseen tulevissa budjeteissa.

Kuntayhtymällä ei ole taloussuunnitelmakaudella investointeja, varauksia, lainoja eikä rahastoja.

TALOUSSUUNNITELMA 2019 - 2022				
KUNTAYHTYMÄ	TA 2019	TAE 2020	TASU 2021	TASU 2022
Myyntitulot	1 390 600,00	1 413 100,00	1 364 100,00	1 380 500,00
Muut tuet ja avust.	0	0,00	0,00	0,00
Tulot yht.	1 390 600,00	1 413 100,00	1 364 100,00	1 380 500,00
Palkat ja palkkiot	808 760,00	725 000,00	699 100,00	707 500,00
Sivukulut	120 000,00	129 900,00	124 300,00	125 800,00
Henk.kulut yht.	808 760,00	854 900,00	823 400,00	833 300,00
Palvelujen ostot	493 700,00	471 000,00	456 300,00	461 800,00
Vuokrat	69 580,00	71 200,00	69 100,00	69 900,00
Tarv., yms	12 560,00	13 000,00	12 300,00	12 400,00
Kalusto	6 000,00	3 000,00	3 000,00	3 000,00
Menot yht.	1 390 600,00	1 413 100,00	1 364 100,00	1 380 400,00
	0,00	0		
Toimintakate	0	0	0	0
Vuosikate	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-7 200	0	0	0
Tilikauden tulos	-7 200	0	0	0
Tilikauden yli- / alijäämä	-7 200	0	0	0

Taloussuunnitelmalla ei ole vaikutusta kuntayhtymän maksuvalmiuteen.